

Nr 142. Interpellation av Marlene Burwick (S) om vilken granskning som sker av enskilda förskolor KSN-2014-0441

Interpellation

Vilken granskning sker av enskilda förskolor? SVT:s Uppdrag Granskning har gjort ett allvarligt avslöjande om Hälsans Förskola (19/3 2014). I deras reportage framgår att barnen på förskolan bara får vatten och knäckebröd till frukost och mellanmål. Även de barn som knappt har fått tän-der.

Hälsans förskola finns i dag på åtta ställen i landet, däribland två i Uppsala. Uppdrag Granskning avslöjande skapar därför en oro. Som UNT:s ledarsida skriver (21/3 2014):

Både kommunala och privata förskolor kan ha brister. Det är dock bara privata förskolor som kan misstänkas för att sänka kvaliteten för att hinna ta ut vinster. [...] De som förespråkar vinstdrivande verksamheter i omsorgen använder marknadsargumentet om självsanering: om det inte fingerar bra kommer "kunden" att söka sig någon annanstans. Men i en förskola kan "kunden", barnet, inte berätta om bristerna och vet inte vad hen bör förvänta sig. Och föräldrarna kan oftast inte söka sig någon annanstans - för det är kö. Marknadsmekanismerna är satta ur spel.

I Uppsala råder fri etableringsrätt för förskolor. Därför är det så centralt att vi har en effektiv och välfungerande kontroll av välfärdens verksamhet. Vi måste försäkra oss om att barn inte far illa på samma sätt i Uppsala kommun som på de förskolor som SVT har granskat. Det går nämligen inte att avpolitisera missförhållanden i välfärden. Det yttersta ansvaret för den verksamhet som sker inom kommunen - på våra förskolor, skolor och äldreboenden - är politiskt.

Men hur står det egentligen till med granskningen i Uppsala? Barn- och ungdomsnämnden har beslutat att alla förskolor som får en strukturersättning på över 9 600 kronor per barn skulle

få en uppföljning 2012 och 2013. Men ingen uppföljning har gjorts, trots flera påtalanden från förvaltningens tjänstemän. Och detta samtidigt som vi har exempel på förskolor i Uppsala med en mycket hög strukturersättning som har gjort en vinst på över en halv miljon.

Varför har inte granskningen skett? Hur kan den borgerliga majoriteten tillåta en sådan slapphänt kontroll över våra gemensamma skattepengar? Och hur säkerställs att privata förskolors vinstintresse inte går ut över barnens välmående, likt i de förskolor som SVT granskat?

Med anledning av ovanstående vill jag fråga kommunalrådet, tillika barn- och ungdomsnämndens ordförande Cecilia Forss (M), följande:

1. Varför följdes inte förskolornas strukturersättning upp enligt beslutet i BUN:s budget 2013?
2. Med vetskapen om att förskolor som har fått en mycket hög strukturersättning redovisar en vinst på över en halv miljon kronor, anser Cecilia Forss (M) att kommunen ställer tillräckliga frågor om hur ekonomin hanteras och har en tillfredsställande insyn i Uppsalas enskilda förskolor?
3. Idag går det flera år mellan tillsynsbesöken på Uppsalas förskolor. Är Cecilia Forss (M) nöjd med dessa tidsintervaller?
4. Har Uppsala kommun en åtgärdstrappa som vi agerar utifrån, när missförhållanden av en förskola uppdragas?

Marlene Burwick
Kommunalråd (S)

Svar

Marlene Burwicks (S) interpellation om förskolan blandar uppföljning och tillsyn till den graden att den är svår att besvara. Interpellationen består genomgående av hårda beskyllningar, lögnaktiga insinuationer och osanna påståenden.

Påstående 1: Den borgerliga majoriteten tillåter en slapphänt kontroll över våra gemensamma skattepengar (ställt som fråga men som egentligen är ett påstående).

Det finns överhuvudtaget ingen grund för ett sådant påstående. Detta är inte sant.

Påstående 1: Barn- och ungdomsnämnden har beslutat att alla förskolor som får en strukturersättning på över 9600 kronor per barn skulle få en uppföljning.

Svar: Jag känner inte till att ett sådant beslut. Jag har begärt att medarbetare på uppdrags- och arbetsmarknadskontoret letar efter beslutet men de hittar inte heller. Om Marlene Burwick (S) berättar för mig vilket beslut hon anser ligger till grund för "sådan slapphänt kontroll" skall jag återkomma med ett nytt svar.

Påstående 2: Ingen uppföljning har gjorts, trots flera påtalanden från förvaltningens tjänstemän.

Svar: Barn- och ungdomsnämnden gör - enligt beslutad uppföljningsmodell årligen. Så har skett även 2013.

Det senare faller på sin egen orimlighet. Medarbetarna har ansvar att utföra uppföljningar i enlighet med nämndens beslut. Eventuella "påtalanden" måste därför avse arbetet inom uppdrags- och arbetsmarknadskontoret, dvs något som nämnden inte har insyn i. Men uppdrags- och arbetsmarknadskontorets medarbetare som arbetar med förskola känner inte heller till det, särskilt eftersom man inte vet vilket beslut som orsakat "flera påtalanden"

Påstående 3: I Uppsala råder fri etableringsrätt för förskolor. Därför är det så centralt att vi har en effektiv och välfungerande kontroll av välfärdens verksamhet.

Svar: Fri etableringsrätt råder enligt lag i hela Sverige. Kommunerna har tillsynsansvar för de fristående förskolorna. Detta är något helt annat än uppföljning. Barn- och ungdomsnämnden följer årligen upp verksamheten på alla förskolor. Tillsyn sköts enligt riktlinjer från Skolinspektionen.

Påstående 4: Vi måste försäkra oss om att barn inte far illa på samma sätt i Uppsala kommun som på de förskolor som SVT har granskat.

Svar: Det gör vi. Marlene Burwick antyder att barn- och ungdomsnämnden inte skulle ha skött tillsynen i de aktuella förskolorna och att vi har illa skötta förskolor i Uppsala. Så är inte fallet. Båda förskolorna som är aktuella i interpellationen har haft tillsyn enligt schemat för regelbunden tillsyn under året.

Interpellationens frågor som inte är ställda till mig:

Fråga 1: Varför har inte granskningen skett?

Svar: Granskning har skett. Marlene Burwick (S) behöver bli bättre insatt i ärenden som hon kritiserar.

Fråga 2: Hur kan den borgerliga majoriteten tillåta en sådan slapphänt kontroll över våra gemensamma skattepengar?

Svar: Det är snarare frågeställaren som varit slapphänt i kontrollen av fakta. Vår tillsyn och våra uppföljningar är välplanerade och väl genomförda.

Fråga 3: Hur säkerställs att privata förskolors vinstintresse inte går ut över barnens välmående, likt i de förskolor som SVT granskat?

Svar: Interpellationen handlar omväxlande om uppföljning och tillsyn. Frågorna handlar dock om tillsyn ifall jag tolkat rätt. Bättre stringens i frågorna hade förenklat möjligheten att svara.

Inför tillsyn begär vi in ekonomisk redovisning. Om en förskola gör vinst och samtidigt har hög strukturersättning ställer vi frågor om detta. Skulle vi konstatera kvalitetsbrister på en sådan förskola skulle detta kunna leda fram till krav på åtgärder. Något sådant fall har ännu inte kunnat konstateras.

Interpellantens frågor till mig:

1. Varför följdes inte förskolornas strukturersättning upp enligt beslutet i BUN:s budget 2013?

Svar: Varken jag eller nämndens kontor känner till ett sådant beslut. Marlene Burwick (S) behöver göra bättre faktakontroll.

2. Med vetskapen om att förskolor som har fått en mycket hög strukturersättning redovisar en vinst på över en halv miljon kronor, anser Cecilia Forss (M) att kommunen ställer tillräckliga frågor om hur ekonomin hanteras och har en tillfredsställande insyn i Uppsalas enskilda förskolor?

Svar: Ja. Det finns även kommunala förskolor som uppvisar vinst. Fristående förskolor måste ha vinst om de skall arbeta långsiktigt dels därför att den fristående förskolan står själv för alla investeringar och dels för att klara ekonomiska fluktuationer, till exempel varierande storlekar på barnkullarna över åren. Ett eget kapital är ett måste för en seriös utförare. Vi för samma resonemang när vi varje år budgeterar överskott för Uppsala kommun.

Nämndens uppgift är att tillse att förskolan håller god kvalitet på alla de punkterna som granskas.

I sammanhanget får man inte glömma att huvudkritiken mot den gamla strukturersättningsmodellen är att den inte kan följas upp på ett tillfredsställande sätt. Skolinspektionen har i beslut krävt att kommunen skall åtgärda detta. Det har vi gjort genom att införa en bättre och tydligare modell som vi kan följa upp på ett helt annat sätt än förut.

3. Idag går det flera år mellan tillsynsbesöken på Uppsalas förskolor. Är Cecilia Forss (M) nöjd med dessa tidsintervaller?

Svar: Nämndens tillsyn sker efter riktlinjer från Skolinspektionen och är tillfredsställande. Nämnden gör alltid tillsyn snabbt om brister har signalerats från något håll. Förskolor som haft eller misstänks ha brister får besök oftare än andra. Alla nystartade förskolor får besök under sitt andra halvår. Utöver detta görs regelbunden tillsyn som väl stämmer överens med Skolinspektionens tidsintervall.

4. Har Uppsala kommun en åtgärdstrappa som vi agerar utifrån, när missförhållanden av en förskola uppdagas?

Svar: Givetvis. Annars skulle det knappast kallas tillsyn. Rutinen är som följer och den är avstämd med Skolinspektionens råd och avstämd med kommunens jurister. Alla stegen är tidssatta.

- Missförhållande påtalas i tillsynsprotokoll. Förskolan får en bestämd tid att åtgärda eventuella brister.

- Om bristerna inte rättats till beslutar nämnden om ett föreläggande med uttalad konsekvens -Om föreläggandet inte följs beslutas om nytt föreläggande med uttalad allvarligare konsekvens – oftast vitesföreläggande.

- Om föreläggandet inte följs ansöks om vitesföreläggande. Samtidigt beslutas om nytt föreläggande med uttalad allvarligare konsekvens, oftast beslut om indraget godkännande.

- Kontroll om föreläggandet följts görs. Den kan göras på olika sätt, t.ex. med oanmäld tillsyn.

Cecilia Forss (M)

Ordförande i barn- och ungdomsnämnden